

Nr 203.

Av herr Nilsson i Antnäs m. fl., *angående viss ändring i bestämmelserna om bidrag från statens avdikningsanslag.*

Vid 1926 års riksdag behandlades en av Kungl. Maj:t framlagd proposition angående dels sammanslagning till ett anslag, med benämning statens avdikningsanslag, av de för understödjande medelst statsbidrag av myrutdikningar och vattenavtappningar utav riksdagen sedan åtskilliga år tillbaka tillhanda-hållna allmänna och norrländska avdikningsanslagen, dels ock vissa ändringar i villkoren för erhållande av ifrågasvarande statsbidrag. Propositionen grundade sig på av lantbruksstyrelsen den 21 oktober 1925 framlagt förslag.

De åtminstone för övre Norrlands vidkommande mest väsentliga av de i propositionen föreslagna ändringarna i tidigare gällande villkor för bidragets åtnjutande voro dels införande av obligatorisk syneförrättning och dels minskning av statsbidraget till $1/3$ av kostnaden, när dikningsföretagets huvudsyfte vore torrläggning av redan odlad jord. I fråga om utdikning av mark, som vore avsedd att uppodlas, kunde enligt propositionen bidraget utgå med $1/2$ av kostnaden, varvid dock sålunda uppkommande bidragstillskott utöver $1/3$ av kostnaden skulle innestå, intill dess viss odling blivit verkställd.

Vid frågans behandling i riksdagen ansågo vi oss, ehuru med mycken tvekan, icke böra motsätta oss Kungl. Maj:ts förslag i vad avsåg, bl. a., införandet av syneförrättningsklausulen såsom obligatoriskt villkor för erhållande av bidrag, då någon annan framkomlig väg för tryggande av statens intresse i fråga om framtida underhållet av de med statsbidrag utförda dikena icke kunde utfinnas. Riksdagen beslöt också i denna del i överensstämmelse med Kungl. Maj:ts förslag.

Däremot blevo ovannämnda i propositionen föreslagna villkor för bidragets tillmätande föremål för starkt motstånd i båda kamrarna, och beslutade riksdagen att icke godtaga desamma. Vår ställning till denna fråga grundades på den uppfattningen, att något bärande skäl icke hade anförts till den ifrågasatta reduceringen av bidraget till de norrländska dikningarna, varför detta bidrag fortfarande borde utgå med högst hälften av kostnaderna, oavsett huruvida den i företaget ingående marken vore odlad eller icke.

Emellertid kom den av Kungl. Maj:t den 11 juni 1926 utgivna författningen angående villkoren för statsbidrag från statens avdikningsanslag att i sistnämnda avseende innehålla den bestämmelsen, att bidraget till här avsedda företag finge endast under den förutsättningen att i företaget inginge odlad mark utgå med hälften av kostnaden. Denna bestämmelse har sedermera efter hö-

rande av 1927 års riksdag genom en den 27 juni 1927 utkommen författning blivit i sådan mån förtydligad, att höjning av bidraget från $\frac{1}{3}$ till $\frac{1}{2}$ av kostnaden må ske, därest torrläggningen av den i företaget ingående oodlade marken är för resp. fastigheter av minst samma betydelse som torrläggningen av fastighetens odlade jord. Samtidigt utsträcktes ifrågavarande bestämmelse att gälla för hela riket.

Det må framhållas, att nämnda ändring av bidragsvillkoren, varigenom bidragets storlek gjorts beroende av huruvida jorden vid dikningsförslagets upprättande varit uppodlad eller icke, skett mot lantbruksstyrelsens bestämda avstyrkande. Sålunda har lantbruksstyrelsen i skrivelse den 26 mars 1927 till jordbruksutskottet erinrat, att en dylik bestämmelse komme att innebära en premiering av oföretagsamheten, som icke vore ägnad att hos bidragstagarna stärka känslan av en rättvis tillmätning av statsbidraget. Denna uppfattning bekräftades av lantbruksstyrelsens erfarenhet från ett tidigare skede av förevarande statliga understödsverksamhet, då en liknande bestämmelse hade tillämpats men snart befunnits olämplig och därför bortskaffats.

Jämväl enligt vår mening torde det icke kunna förnekas, att bidragets beräkning efter ett lägre kvottal, då det till avdikning ifrågasatta området utgöres av redan odlad jord, innebär en påtaglig orättvisa. Åtminstone synes detta vara förhållandet beträffande torrläggningsföretagen inom våra nordligare landsdelar, där det ofta förekommer, att odling verkställs även av sådana marker, som ur torrläggningssynpunkt lämna åtskilligt övrigt att önska. Att erforderlig utdikning ej dessförinnan sker, beror vanligen på de därmed förenade höga kostnaderna. När sedermera möjlighet yppas att verkställa utdikningen med tillhjälp av statsbidrag, kommer enligt de nu gällande bestämmelserna den företagsamme odlaren att bestraffas för sin odlingsflit, genom att bidraget för hans del räknas efter ett lägre kvottal än vad fallet är för grannen, vilken i stället blir belönad med ett högre bidrag, ehuru han saknat och kanske även i fortsättningen kommer att sakna intresse för att genom odling förbättra sin jord.

Dylika följder av visad företagsamhet äro uppenbarligen icke ägnade att uppmuntra odlingsverksamheten. Då det därjämte torde vara av stor vikt att redan odlad jord blir så torrlagd, att densamma lämnar högsta möjliga avkastning, synes inga skäl föreligga för statsbidragets beräkning efter olika bidragskvot vid olika slag av mark. Här må jämväl erinras, att för de norrländska utdikningarna gällde under ett tidigare skede den bestämmelsen, att statsbidrag icke finge utgå till torrläggning av redan odlad jord, vilken bestämmelse emellertid befanns olämplig och ersattes med stadgande om lika rätt till bidrag, vare sig jorden vore odlad eller icke.

Slutligen bör även nämnas, att den nu gällande bestämmelsen om olika storlek av bidraget till odlad och odlad jord medför såväl ökat arbete för de redan förut strängt upptagna förrättningsmännen och sålunda uppskov med bidragets beviljande som även ökade förrättningskostnader. I sistnämnda avseende må

särskilt erinras, att det vid behandlingen under 1926 års riksdag av frågan om skärpning i vissa avseenden av bidragsvillkoren från olika håll framhölls såsom särskilt angeläget, att någon nämnvärd ökning av förrättningskostnaderna icke måtte därav bliva en följd.

Med anledning av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen ville besluta, att statsbidrag från statens avdikningsanslag må till företag inom Norrland och Dalarna samt inom de delar av Värmlands och Örebro län, som angivas i kungörelsen den 11 juni 1926 angående villkoren för statsbidrag från statens avdikningsanslag (nr 257), av Kungl. Maj:t kunnat beviljas till högst hälften av den utav Kungl. Maj:t godkända kostnaden såväl för torrlägningsarbetet, teg- eller täckdikning däri ej inberäknad, som ock för undersökningen och förrättningen jämte erforderliga kartor och handlingar.

Stockholm i januari 1928.

<i>A. H. Hedström.</i>	<i>Jöran Grapenson.</i>	<i>N. E. Nilsson.</i>
<i>Ernst Hage.</i>	<i>Ant. Wikström.</i>	<i>Rob. Samuelsson.</i>
<i>Ewald Lindmark.</i>	<i>Ludwig Brännström.</i>	<i>Per Rudén.</i>
<i>Verner Hedlund.</i>	<i>Ernst Berg.</i>	<i>Ad. Wiklund.</i>
<i>Ernst Lindley.</i>	<i>L. L. Lorichs.</i>	<i>C. J. Öberg.</i>
<i>Ivar Englund.</i>	<i>O. E. Sandberg.</i>	<i>Jones Erik Andersson</i> i Ovanmyra.
<i>P. Persson,</i> Trängen.	<i>Carl Ros.</i>	<i>P. Bergström</i> i Bäckland.
<i>P. S. Hedlund</i> i Häste.	<i>W. Bäckström.</i>	<i>O. W. Lövgren</i> i Nyborg.
<i>Elof Lindberg.</i>	<i>Gustaf Andersson.</i>	<i>Johan Olofsson.</i>
<i>Ernst Lundgren.</i>	<i>Ernst Aronson.</i>	<i>Henrik Frost.</i>

